

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Konkrétní přeshraniční spolupráce, výzvy a limity přeshraniční spolupráce

---

Český Krumlov, 1.- 2. února 2017
Markéta Nováková

Mezinárodní únosy dětí

- Stále narůstající agenda, velmi citlivá
- Základní právní nástroje:
- haagská Úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (1980)
- Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (tzv. Brusel IIa nebo Brusel IIbis)

Mezinárodní únosy dětí – práva dítěte?

- Haagská Úmluva odráží úpravu **Úmluvy o právech dítěte**

(čl. 9) Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zajistí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, ledaže příslušné úřady na základě soudního rozhodnutí a v souladu s platným právem a v příslušném řízení určí, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte. Takové určení může být nezbytným v některém konkrétním případě, například, jde-li o zneužívání nebo zanedbávání dítěte rodiči nebo žijí-li rodiče odděleně a je třeba rozhodnout o místě pobytu dítěte.

Mezinárodní únosy dětí – práva dítěte?

čl. 11)

- 1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, činí opatření k potírání nezákonného přemísťování dětí do zahraničí a jejich nenavracení zpět.*
- 2. Za tímto účelem budou státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, usilovat o uzavření dvoustranných a mnohostranných dohod a o přístup k existujícím dohodám.*

Mezinárodní únosy dětí – předpoklady „únosu“

- Věk dítěte – do 16 let
- 2 způsoby – protiprávní přemístění/ protiprávní zadržení
- Podání návrhu k soudu do 1 roku od protiprávního přemístění nebo zadržení
- Základním řešením je **NÁVRAT** dítěte, vše ostatní výjimky

Mezinárodní únosy dětí – důvody pro nenavrácení

- Soud rozhodne o vydání dítěte, pokud bylo protiprávně přemístěno ze státu svého obvyklého bydliště, pokud neexistuje překážka vydání
- Delší doba než 1 rok mezi protiprávním přemístěním/zadržením a dítě se nesžilo s novým prostředím

Mezinárodní únosy dětí – důvody pro nenavrácení

- Při hodnocení okolností uvedených v tomto článku soudní a správní orgány musí přihlédnout **k informacím týkajícím se sociálního postavení dítěte** poskytnutým ústředním orgánem nebo jiným příslušným orgánem obvyklého bydliště dítěte.
- Tyto informace je možné vyžádat i prostřednictvím ZÚ, ÚO, dožádáním ....

Mezinárodní únosy dětí – důvody pro nenavrácení (čl. 13)

Osoba, instituce nebo jiný orgán, který nesouhlasí s jeho navrácením, prokáže, že:

- a) osoba, instituce nebo jiný orgán, který měl pečovat o osobu dítěte, **ve skutečnosti nevykonával právo péče o dítě** v době přemístění nebo zadržení nebo souhlasil či později se smířil s přemístěním nebo zadržením, nebo
- b) je **vážné nebezpečí**, že návrat by dítě vystavil **fyzické nebo duševní újmě nebo je jinak dostal do nesnesitelné situace**.
- Soudní nebo správní orgán může také odmítnout nařídít návrat dítěte, zjistí-li se, že **dítě nesouhlasí s návratem** a dosáhlo věku a stupně vyspělosti, v němž je vhodné přihlížet k jeho stanoviskům.

Mezinárodní únosy dětí – protiprávnost dle českého práva

§ 877 n.o.z.

- (1) Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče.
- (2) Za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, **určení místa bydliště** a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte.

Repatriace – kdy ji řešíme?

- nutnost poskytovat sociálně-právní ochranu ve vztahu k dětem – cizincům, občanům jiných členských států Evropské unie nebo **českým občanům v cizině** (bez řádné péče, bez doprovodu)

Repatriace

- Nutno určit, kde je obvyklé bydliště dítěte
- Dítě s obvyklým bydlištěm na území státu X dítě s krátkodobým bydlištěm na území státu
- Různé situace:
  - opuštění dítěte po narození,
  - přenechání v péči jiné osoby,
  - útěky z ústavních zařízení,
  - ztráta doprovodu (např. úmrtí/nemoc rodiče)

Repatriace - základní principy

- Odpovědnost rozhodnout o dítěti je **na státu obvyklého bydliště dítěte**
- Je vždy nutné zohlednit zájem dítěte (repatriace X ponechání v zemi, kde se nachází)
- Zájem posuzuje soud → je-li třeba přemístění, může být použit postup dle čl. 56 Nařízení Brusel II bis
- Soud mimo obvyklé bydliště – jen nezbytná předběžná opatření (čl. 20 BII bis)

Repatriace – postup českých orgánů

- Český občan v cizině - § 36 ZSPOD

- Cizinec v ČR - § 37 ZSPOD

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Děkuji za pozornost

www.umpod.cz